

Yhdistyksen nimi ja tarkoitus

1 §

Yhdistyksen nimi on Suomen Keskusta r.p., ruotsiksi Centern i Finland r.p. Yhdistyksen kotipaikka on Helsingin kaupunki ja toiminta-alue koko maa. Yhdistystä nimitetään näissä säännöissä puolueeksi. Muissa kuin virallisissa yhteyksissä puolueesta voidaan käyttää nimeä Keskusta, ruotsiksi Centern.

Puolueen maakunnallista jäsenyhdistystä nimitetään piiriksi sekä kunnallista jäsenyhdistystä kunnallisjärjestöksi sekä kunnallisjärjestön tehtäviä hoitavaa paikallisyhdistystä kuntayhdistykseksi. Perusjärjestöllä tarkoitetaan näissä säännöissä puolueen paikallisyhdistystä, kuntayhdistystä, Suomen Keskustanaiset ry:n, Suomen Keskustanuoret ry:n ja Keskustan Opiskelijaliitto ry:n sellaista jäsenyhdistystä, jossa on vain henkilöjäseniä sekä Keskustan Lehtimiehet ry:tä.

2 §

Puolueen tarkoituksena on

- 1) yhdistää jäseniään, kannattajiaan ja jäsenyhdistyksiään, jotka haluavat yhdessä edistää oman asuinalueen, kunnan, kotiseudun, maakunnan, Suomen ja kansainvälistä kehitystä Keskustan periaatteiden mukaisesti,
- 2) arvioida yhteiskunnan kehitystä ja tulevaisuutta sekä sen perusteella tehdä aloitteita ja vaikuttaa paikallisella, maakunnallisella, kansallisella ja kansainvälisellä tasolla elinolojen parantamiseksi,
- 3) tarjota jäsenille, luottamushenkilöille ja muille yhteiskunnallisista asioista kiinnostuneille mahdollisuuksia itsensä kehittämiseen sekä virittää kiinnostusta yhteiskunnalliseen toimintaan,
- 4) luoda edellytyksiä jäsenyhdistysten ja muiden kannattajaryhmien toiminnalle,
- 5) vahvistaa kansanvaltaa, paikallista aloitteellisuutta ja yhteisöllisyyttä, suvaitsevaisuutta, hengellisiä arvoja, ihmisoikeuksien kunnioittamista sekä yhteiskunnallista oikeudenmukaisuutta, turvallisuutta ja yhteisvastuuta.

3 §

Tarkoituksensa toteuttamiseksi puolue

- 1) laatii ja hyväksyy yhteisen periaateohjelman sekä muita ohjelmia,
- 2) teettää tutkimus- ja selvitystyötä ja muuta yhteiskunnan tilanteen ja tulevaisuuden arviointia,
- 3) rohkaisee jäseniä ja jäsenyhdistyksiä aloitteellisuuteen sekä laatii aloitteita ja ehdotuksia yhteiskuntapolitiikan uudistamiseksi,
- 4) asettaa ehdokkaita ja osallistuu kuntavaaleihin, maakuntavaaleihin, eduskuntavaaleihin, tasavallan presidentin vaaliin, Euroopan parlamentin jäsenten vaaleihin sekä muihin mahdollisiin vaaleihin ja kansanäänestyksiin sekä suunnittelee ja toteuttaa niihin liittyvää kampanjointia,
- 5) vaikuttaa maan asioihin eduskunnassa, hallituksessa, maakunnallisessa ja kunnallisessa päätöksenteossa, sekä Euroopan parlamentissa olevien edustajien kautta
- 6) pitää yhteyttä jäseniinsä ja kannattajiinsa, jäsenyhdistyksiinsä ja kannattajaryhmiinsä sekä tiedottaa toiminnastaan ja yhteiskunnallisista aloitteistaan,
- 7) järjestää kokous-, opinto-, koulutus- ja keskustelutilaisuuksia sekä juhlia,
- 8) harjoittaa julkaisutoimintaa sekä tukee puolueen periaatteita kannattavien sanomalehtien toimintaa,
- 9) toimeenpanee varainkeräyksiä ja arpajaisia sekä järjestää muuta 42 §:ssä mainittua taloudellista toimintaa.

4 §

Puolueen jäsenyhdistyksiä ovat

- 1) rekisteröidyt perusjärjestöt,

Suomen Keskusta r.p.
Puolueen säännöt

- 2) perusjärjestöjen muodostamat puolueen rekisteröidyt kunnallisjärjestöt,
- 3) perusjärjestöjen ja kunnallisjärjestöjen muodostamat puolueen rekisteröidyt piirit sekä
- 4) Suomen Keskustanaiset ry ja Suomen Keskustanuoret ry ja niiden rekisteröidyt piirit sekä Keskustan Opiskelijaliitto ry sekä
- 5) jäseneksi hyväksytty valtakunnallinen rekisteröity keskusjärjestö.

Kaikki edellä mainitut jäsenyhdistykset muodostavat yhdessä puolueen. Piirien toimialueet perustuvat maakuntarajoihin. Piiri voi käsittää yhden tai useamman maakunnan tai vain osan maakunnasta. Puoluevaltuusto vahvistaa piirien rajat. Ruotsinkielisen piirin toimialueena on koko Suomi.

Kunnallisjärjestön ja kuntayhdistyksen toimialueena on kunta.

Puolueen jäsenyhdistyksinä voivat olla vain ne yhdistykset, joissa jäsenenä saavat olla vain sellaiset henkilöt tai yhdistykset, jotka yhdistyslain mukaan saavat kuulua valtiolliseen yhdistykseen. Puolueen jäseneksi voidaan hyväksyä vain sellainen yhdistys, joka hyväksyy puolueen yleiset periaatteet sekä sitoutuu noudattamaan puolueen sääntöjä. Puolueen jäsenyhdistys ei saa kuulua muuhun puolueeseen.

Perusjärjestön jäsen tai jäseneksi pyrkivä ei saa kuulua muuhun puolueeseen.

Puolue pitää perusjärjestöjen jäsenistä jäsenrekisteriä, johon merkitään jäsenen henkilötiedot, ja perusjärjestöt joihin hän kuuluu. Henkilö voi edustaa kokouksissa vain yhtä järjestöä.

Puolueen jäsenyhdistykset hyväksyy puoluehallitus, jolle jäseneksi pyrkivän tulee lähettää kirjallinen anomus ja alistaa samalla sääntönsä sen hyväksyttäväksi.

Jäsenyhdistysten sääntömuutoksiin tarvitaan puoluehallituksen suostumus.

Perusjärjestöjen ja kunnallisjärjestöjen on jäsenanomukseensa liitettävä lisäksi asianomaisen piirin piirihallituksen lausunto.

Perusjärjestön jäsenet hyväksyy perusjärjestön hallitus, joka myös ylläpitää luetteloja perusjärjestönsä jäsenistä. Jäsenet kirjataan puolueen ylläpitämään jäsenrekisteriin. Puoluekokous voi kutsua puolueen toiminnassa erityisen ansioituneen perusjärjestön jäsenen kunniapuheenjohtajaksi tai kunniajäseneksi.

5 §

Puolueen jäsenyhdistykset suorittavat puolueelle jäsenyhdistysten tai niihin kuuluvien yhdistysten varsinaisten jäsenten lukumäärän mukaan jäsenmaksua, josta päättää varsinainen puoluekokous.

Kunnallisjärjestöt ja perusjärjestöt suorittavat jäsenmaksunsa piirille sekä perusjärjestöt lisäksi kunnallisjärjestölleen näiden järjestöjen sääntöjen edellyttämällä tavalla.

Puoluevaltuusto voi puoluehallituksen esityksestä päättää koota puolueen jäsenyhdistyksiltä ylimääräisiä jäsenmaksuja.

6 §

Jos jäsenyhdistys päättää erota puolueesta, on siitä tehtävä kirjallinen ilmoitus puoluehallitukselle tai sen puheenjohtajalle taikka ilmoitettava eroamisesta kirjallisesti tai suullisesti puoluekokouksen pöytäkirjaan.

7 §

Suomen Keskusta r.p.
Puolueen säännöt

Puoluehallitus voi erottaa jäsenyhdistyksen,

- 1) jos sen toiminta on puolueen periaatteiden, ohjelman tai sääntöjen vastaista;
- 2) jos se laiminlyö jäsenmaksujen suorittamisen kolmena perättäisenä vuonna;
- 3) jos se muulla tavalla laiminlyö jäsenvelvollisuutensa taikka puolue elinten päätösten noudattamisen;
- 4) jos se on menettelyllään yhdistyksessä tai sen ulkopuolella huomattavasti vahingoittanut puoluetta; tai
- 5) jos se ei enää täytä laissa tai puolueen säännöissä mainittuja jäsenyyden ehtoja.

Kunnallisjärjestön ja perusjärjestön erottamista koskevaa päätöstä varten on puoluehallituksen hankittava asianomaisen puolueen piirin lausunto.

Ennen erottamispäätöksen tekemistä on asianomaiselle jäsenyhdistykselle varattava tilaisuus selityksen antamiseen asiassa.

8 §

Kun jäsenyhdistys 6 tai 7 §:n mainituissa tapauksissa eroaa tai erotetaan puolueesta, menettää se kaikki puolueelle suorittamansa maksut. Lisäksi eroavan yhdistyksen on maksettava kulumassa olevan vuoden erääntyneet jäsenmaksut.

Puolue-elimet

9 §

Puolueen ylintä päätösvaltaa käyttää puoluekokous, joka käsittelee suuret periaatekysymykset sekä 14, 15, 31, 43, 44 ja 45 §:ssä mainitut asiat. Varsinainen puoluekokous valitsee puolueen puheenjohtajan, kolme (3) puolueen varapuheenjohtajaa, puoluesihteerin sekä puoluevaltuuston seuraavaksi kaksivuotiskaudeksi.

Puheenjohtajan, varapuheenjohtajien ja puoluesihteerin sekä puoluevaltuuston jäsenten tulee olla Keskustan jäseniä ja he eivät voi olla toisen puolueen jäseniä.

Puolueen puheenjohtajaksi, varapuheenjohtajaksi tai puoluesihteeriksi ei voida valita henkilöä, joka on vaalia edeltävän 12 kuukauden aikana ollut muun puolueen jäsen. Puolueen sääntöjen 4 §:n mukaan perusjärjestön jäsen tai jäseneksi pyrkivä ei saa kuulua muuhun puolueeseen.

Puoluekokous päättää puolueen periaateohjelmasta. Puoluekokous voi päättää puoluevaltuuston tai –hallituksen esityksestä myös erillisohjelmista tai muista puolueen politiikkaa linjaavista ohjelmista ja asiakirjoista.

Puoluekokousten välisenä aikana ylintä päätösvaltaa käyttää puoluevaltuusto. Se valitsee puoluehallituksen ja päättää puolueen erillisohjelmista. Puoluehallituksen jäsenten tulee olla Keskustan jäseniä ja he eivät voi olla toisen puolueen jäseniä.

Puoluehallitus johtaa puolueen yleistä toimintaa. Se valitsee keskuudestaan työvaliokunnan.

Puolue-elinten kokoonpanossa toteutetaan mahdollisimman hyvää sukupuolten välistä tasa-arvoa. Puoluevaltuuston, puoluehallituksen ja työvaliokunnan kokoonpanossa tulee olla sekä naisia että miehiä kumpiakin vähintään 40 prosenttia.

Puoluekokous

10 §

Varsinainen puoluekokous pidetään joka toinen vuosi touko heinäkuussa puoluehallituksen määräämässä paikassa ja sen tarkemmin ilmoittamana aikana. Ylimääräisiä puoluekokouksia pidetään, milloin puoluekokous tai puoluehallitus niin päättää tai jos vähintään viisi (5) puolueen piiriä sitä piirin yleisen kokouksen päätöksen mukaisesti kirjallisesti vaatii.

11 §

Puoluekokoukset kutsutaan koolle tiedotuksella, jonka puoluehallitus julkaisee puolueen äänenkannattajissa vähintään viisi (5) kuukautta ennen varsinaisen puoluekokouksen alkamista ja vähintään kaksi (2) viikkoa ennen ylimääräisen puoluekokouksen alkamista.

Puoluekokouksessa käsiteltävät asiat ja niitä koskevat puoluehallituksen tai -valtuuston esitykset on saatettava kirjallisesti piirin tietoon kolmea (3) viikkoa ennen varsinaisen puoluekokouksen alkamista.

12 §

Puoluekokouksiin on jäsenyhdistyksillä oikeus valita edustajia ja heille varaedustajia siten, että

- 1) kukin perusjärjestö pois lukien kuntayhdistys, lähettää yhden (1) edustajan varsinaisten jäsentensä jokaista alkavaa 50-lukua kohden,
- 2) kukin kuntayhdistys lähettää kolme (3) edustajaa ja lisäksi yhden (1) edustajan varsinaisten jäsentensä jokaista alkavaa 50-lukua kohden,
- 3) kukin kunnallisjärjestö lähettää kolme (3) edustajaa,
- 4) kukin puolueen, naisten ja nuorten piiri lähettää neljä (4) edustajaa perusjärjestönsä varsinaisten jäsenten yhteenlasketun lukumäärän jokaista alkavaa 5000 -lukua kohden sekä
- 5) Suomen Keskustanaiset ry, Suomen Keskustanuoret ry sekä Keskustan Opiskelijaliitto ry ja 4 §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitettu valtakunnallinen keskusjärjestö lähettää kaksi (2) edustajaa jäsenjärjestöjensä yhteenlasketun henkilöjäsenmäärän jokaista alkavaa 5000 -lukua kohden.

Äänivalta ja puheoikeus puoluekokouksessa on jäsenmaksunsa 5 §:n mukaisesti kokousta edeltäneeltä kalenterivuodelta ja vähintään kaksi (2) kuukautta ennen kokousta rekisteröityjen, kuluvalta vuodelta jäsenmaksunsa suorittaneiden jäsenyhdistysten edustajilla, ellei puoluekokous myönnä puheoikeutta muillekin. Perusjärjestöä edustavan puoluekokousedustajan on oltava edustamansa perusjärjestön jäsen. Kunnallisjärjestön, piirin tai valtakunnallisen keskusjärjestön edustajan on oltava asianomaiseen järjestöön jäsenenä kuuluvan perusjärjestön jäsen.

Läsnäolo oikeus puoluekokouksessa on perusjärjestöjen jäsenillä, joille puoluekokous voi myöntää myös puheoikeuden. Lisäksi puoluekokous voi myöntää läsnäolo-oikeuden muille henkilöille.

13 §

Kaikkien puoluekokoukseen osallistuvien on ilmoittauduttava puoluehallituksen kokouskutsussa ilmoittamassa paikassa ja määräämänä aikana. Äänivaltaisten edustajien on samalla jätettävä edustajavaltakirjansa tarkastettavaksi, mikäli valtakirjaa ei ole toimitettu piirille ennakkotarkastettavaksi erillisen valtakirjojen tarkastusohjeen mukaisesti.

Piirien on toimitettava kaksi (2) kuukautta ennen puoluekokouksen alkamista puoluehallitukselle luettelo perusjärjestöjen jäsenmääristä, näiden järjestöjen jäsenmaksujen suorittamisesta ja kooste kunnallisjärjestöistä, kuntayhdistyksistä sekä niiden tehtäviä hoitavista perusjärjestöistä.

14 §

Varsinaisessa puoluekokouksessa käsitellään seuraavat asiat:

- 1) todetaan kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus,
- 2) valitaan kokoukselle puheenjohtajat, sihteerit ja pöytäkirjantarkastajat,
- 3) asetetaan tarpeelliset valmistelevat valiokunnat,
- 4) esitetään katsaus puolueen toimintaan edellisen puoluekokouksen jälkeiseltä ajalta,
- 5) esitetään selvitys puolueen taloudellisesta tilasta,
- 6) valitaan puolueen puheenjohtaja, joka on puoluehallituksen puheenjohtaja,
- 7) valitaan puolueen kolme (3) varapuheenjohtajaa, jotka ovat puoluehallituksen varapuheenjohtajina,
- 8) valitaan puoluesihteeriksi
- 9) valitaan puolueen sääntöjen 17 §:n mukaisesti jäsenet ja varajäsenet puoluevaltuustoon,
- 10) käsitellään periaatteellinen talous- ja toimintasuunnitelma seuraavaksi kaksivuotiskaudeksi,
- 11) päätetään puolueelle jäsenyhdistyksiltä perittävistä jäsenmaksuista,
- 12) käsitellään muut puoluevaltuuston tai puoluehallituksen esittämät asiat sekä
- 13) käsitellään aloitteet, jotka puolueen jäsenyhdistykset ovat viimeistään kolme (3) kuukautta ennen varsinaista puoluekokousta puoluehallitukselle kirjallisesti esittäneet tai jotka varsinaisen puoluekokous päättää ottaa käsiteltäväksi, ottaen huomioon kokouskutsusta annetut säännökset ja määräykset.

15 §

Ylimääräisessä puoluekokouksessa käsitellään ne asiat, jotka on ilmoitettu kokouskutsussa sekä ne muut asiat, jotka kokous päättää ottaa käsiteltäväksi kuitenkin huomioon ottaen, ettei sääntöjen muuttamista tai puolueen purkamista eikä puolueen hallitukseen kuuluvien jäsenten valitsemista tai erottamista tai muita näihin verrattavia kysymyksiä voida ottaa käsiteltäväksi, ellei asiaa ole kokouskutsussa mainittu.

16 §

Puoluekokouksen päätökseksi tulee se mielipide, jota on kannattanut yli puolet äänestyksessä annetuista äänistä, jollei näissä säännöissä toisin määrätä. Äänten mennessä tasan ratkaisee puheenjohtajan ääni.

Puoluekokouksessa toimitettavissa vaaleissa tulevat valituiksi eniten ääniä saaneet, paitsi puolueen puheenjohtajan ja puoluesihteerin vaaleissa, joissa valituksi tulee se, joka on saanut yli puolet äänestyksessä annetuista äänistä. Tasatulos vaaleissa ratkaistaan arvalla. Vaalit toimitetaan suljetuin lipuin, jollei kokous toisin päättä.

Puoluevaltuusto

17 §

Puoluevaltuustoon kuuluu 135 jäsentä ja 130 varajäsentä. Puoluevaltuustoon valitaan puolueen puheenjohtaja ja varapuheenjohtajat sekä puoluesihteeriksi. Puoluejohtoon kuuluvilla jäsenillä ei ole varajäseniä. Kullakin jäsenmaksunsa edelliseltä kalenterivuodelta suorittaneella puolueen piirillä on oikeus esittää puoluevaltuustoon yhtä (1) jäsentä ja tälle varajäsentä. Keskustan ruotsinkielisellä piirillä on oikeus esittää edellisen lisäksi yhtä (1) muuta jäsentä ja tälle varajäsentä. Suomen Keskustanaiset ry:stä ja Suomen Keskustanuoret ry:stä valitaan kummastakin viisi (5) jäsentä, eduskuntaryhmästä ja Keskustan Opiskelijaliitto ry:stä kummastakin kolme (3) jäsentä sekä Keskustan Lehtimiehet ry:stä ja Euroopan parlamentissa toimivasta Keskustan valtuuskunnasta yksi (1) jäsen ja heille varajäsenet puoluevaltuustoon. Puoluevaltuuston jäsen ei saa kuulua muuhun puolueeseen.

Suomen Keskusta r.p.
Puolueen säännöt

Puoluevaltuuston muut jäsenet ja heidän varajäsenensä valitaan ruotsinkielistä piiriä lukuun ottamatta muista piireistä samassa suhteessa kuin puolue on saanut viimeksi toimitetuissa kansanedustajien vaaleissa piirin alueella ääniä.

Puoluevaltuuston kokoonpanossa tulee olla sekä naisia että miehiä kumpiakin vähintään 40 prosenttia.

Puoluevaltuustossa piirejä ja sisarjärjestöjä edustavien jäsenten toimikausi voi olla yhtäjaksoisesti enintään kolme (3) kaksivuotiskautta.

Mikäli eduskuntaryhmästä valittu puoluevaltuuston jäsen tai varajäsen ei tule valituksi vaaleissa uuteen eduskuntaan, tulee hänen erota puoluevaltuuston jäsenyydestä. Tällöin puoluevaltuuston kokous valitsee hänen tilalleen uuden puoluevaltuuston jäsenen tai varajäsenen.

Puoluevaltuuston jäsenten toimikausi kestää kaksi (2) vuotta ja alkaa varsinaisen puoluekokouksen toimittaman vaalin jälkeen. Puoluevaltuusto valitsee keskuudestaan toimikaudeksi pysyvän puheenjohtajan ja kaksi (2) varapuheenjohtajaa. He eivät saa olla puoluehallituksen jäseniä. Varapuheenjohtajat toimivat puoluevaltuuston pysyvien valiokuntien, poliittisen valiokunnan ja järjestövaliokunnan, puheenjohtajina.

Puoluehallituksen jäsenillä, puolueen eduskuntaryhmän jäsenillä, Euroopan parlamentissa olevilla Keskustan valtuuskunnan jäsenillä, puolueen äänenkannattajien päätoimittajilla ja puolueen kunniajäsenillä on puoluevaltuuston kokouksessa läsnäolo ja puheoikeus. Puoluevaltuusto voi päättää läsnäolo ja puheoikeuden laajentamisesta.

18 §

Puoluehallitus kutsuu puoluevaltuuston sääntömääräiset kokoukset koolle piireille ja kaikille puoluevaltuuston jäsenille vähintään kahta (2) viikkoa ennen kokousta lähettämällä kirjallisella ja/tai sähköpostikutsulla. Kutsu toimitetaan myös Keskustan eduskuntaryhmän ja Euroopan parlamentissa oleville Keskustan valtuuskunnan jäsenille.

Puoluevaltuuston vuosikokous pidetään maaliskuussa ja syyskokous loka-joulukuussa puoluehallituksen määräämässä paikassa ja tarkemmin ilmoittamana ajankohtana.

Ylimääräinen puoluevaltuuston kokous voidaan pitää, kun puoluevaltuuston kokous tai puoluehallitus poliittisen tilanteen tai muun tarpeellisen syyn vuoksi niin päättää tai kun vähintään viidesosa valtuutetuista sitä kirjallisesti pyytää.

Ylimääräinen kokous voidaan kutsua koolle todistettavasti puhelimitse ja/tai sähköpostilla kahta (2) vuorokautta ennen kokousta.

Puoluevaltuusto voi pitää yhteiskokouksia eduskuntaryhmän ja Euroopan parlamentissa toimivan Keskustan valtuuskunnan kanssa.

19 §

Puoluevaltuuston kokous on päätösvaltainen, kun vähintään puolet jäsenistä on läsnä.

Päätökseksi tulee se mielipide, jota on kannattanut yli puolet äänestyksessä annetuista äänistä. Äänen mennessä tasan ratkaisee puheenjohtajan ääni.

Puoluevaltuuston kokouksissa toimitettavissa vaaleissa tulevat valituiksi eniten ääniä saaneet, paitsi puheenjohtajan vaalissa, jossa valituksi tulee se, joka on saanut yli puolet äänestyksessä annetuista äänistä. Tasatulokset ratkaistaan arvalla.

Vaalit toimitetaan suljetuin lipuin, jollei kokous toisin päätä.

20 §

Puoluevaltuuston vuosikokouksessa:

- 1) valitaan kokoukselle sihteerit ja kaksi (2) pöytäkirjan tarkastajaa sekä ääntenlaskijat, joista kukaan ei saa olla puoluehallituksen jäsen,
- 2) todetaan kokouksen osanottajat ja päätösvaltaisuus,
- 3) esitetään puolueen toimintakertomus ja päätetään siitä,
- 4) esitetään puolueen eduskuntaryhmän ja Euroopan parlamentissa toimivan Keskustan valtuuskunnan toimintakertomukset,
- 5) esitetään puolueen tilinpäätös edelliseltä tilikaudelta sekä tilintarkastuskertomus,
- 6) päätetään vastuuvapauden myöntämisestä tilivelvollisille sekä
- 7) käsitellään muut kokouskutsussa mainitut asiat ja ne asiat, jotka kokous päättää ottaa käsiteltäväksi.

21 §

Puoluevaltuuston syyskokouksessa:

- 1) Valitaan puoluevaltuuston jäsenistä joka toinen vuosi sääntömääräisen puoluekokouksen jälkeen 2-vuotiskaudeksi puheenjohtaja ja kaksi (2) varapuheenjohtajaa. He eivät saa olla puoluehallituksen jäseniä.
- 2) valitaan kokoukselle sihteerit ja kaksi (2) pöytäkirjan tarkastajaa sekä ääntenlaskijat,
- 3) todetaan kokouksen osanottajat ja päätösvaltaisuus,
- 4) päätetään puoluehallituksen ja puoluevaltuuston jäsenten matkakorvauksista ja palkkioista,
- 5) päätetään tilintarkastajien palkkioista,
- 6) valitaan joka toinen vuosi sääntömääräisen puoluekokouksen jälkeen puoluehallitukseen 23 §:ssä mainittu määrä jäseniä sekä henkilökohtainen varajäsen jokaisesta piiristä sekä lisäksi puolueen eduskuntaryhmästä, Euroopan parlamentissa toimivasta Keskustan valtuuskunnasta, Suomen Keskustanaiset ry:stä, Suomen Keskustanuoret ry:stä ja Keskustan Opiskelijaliitto ry:stä kustakin yksi jäsen ja heille varajäsenet.
- 7) Valitaan vähintään yksi (1) auktorisoitu tilintarkastaja ja vähintään yksi (1) varatilintarkastaja tai vaihtoehtoisesti tilintarkastusyhteisö.
- 8) käsitellään seuraavan vuoden toimintasuunnitelma,
- 9) vahvistetaan seuraavan vuoden talousarvio sekä
- 10) käsitellään muut kokouskutsussa mainitut asiat ja ne asiat, jotka kokous päättää ottaa käsiteltäväksi.

22 §

Puoluevaltuuston muissa kokouksissa käsitellään kokouskutsussa mainitut ja ne muut asiat, jotka kokous päättää ottaa käsiteltäväksi kuitenkin huomioon ottaen, ettei kiinteistön ostamista, myymistä tai kiinnittämistä taikka puolueen toiminnan kannalta huomattavan muun omaisuuden luovuttamista, taikka pitkäaikaisen lainan ottamista, sääntöjen muuttamista eikä puoluehallituksen jäsenten tai tilintarkastajien valitsemista tai erottamista taikka tilinpäätöksen vahvistamista ja vastuuvapauden myöntämistä tai muita näihin verrattavia kysymyksiä voida ottaa käsiteltäväksi, ellei asiaa ole kokouskutsussa mainittu.

Puoluehallitus

23 §

Puoluehallituksen muodostavat puolueen puheenjohtaja, kolme (3) varapuheenjohtajaa, puoluesihteerin ja enintään kaksikymmentäkuusi (26) muuta jäsentä ja varajäsentä; edustajat piirijärjestöistä, eduskuntaryhmästä, Euroopan parlamentissa toimivasta Keskustan valtuuskunnasta, Suomen Keskustanaiset ry:stä, Suomen Keskustanuoret ry:stä, Keskustan Opiskelijaliitto ry:stä. Puoluehallituksen kokoonpanossa tulee olla sekä naisia että miehiä kumpiakin vähintään 40 prosenttia. Puoluehallituksen jäsenten tulee olla Keskustan jäseniä.

Keskustan Toiminnanjohtajat ry:n edustajalla sekä puoluevaltuuston puheenjohtajalla on puoluehallituksen kokouksissa läsnäolo- ja puheoikeus.

Puoluehallituksen jäsenet ja näiden henkilökohtaiset varajäsenet valitaan kahdeksi vuodeksi kerrallaan.

Puoluehallituksen jäsenten ja heidän varajäsentensä toimikausi alkaa vaalia seuraavan kalenterivuoden alusta.

24 §

Puoluehallitus kokoontuu puheenjohtajan kutsusta. Se on päätösvaltainen, kun puheenjohtaja tai joku varapuheenjohtajista sekä puolet jäsenistä on läsnä.

Puoluehallituksen kokoukseen voidaan osallistua kokouksen niin päättyessä myös tietoliikenneyhteyden tai muun teknisen apuvälineen avulla kokouksen aikana.

Päätökseksi tulee se mielipide, jota on kannattanut yli puolet annetuista äänistä. Äänten mennessä tasan ratkaisee puheenjohtajan ääni.

Puoluehallituksen kokouksissa toimitettavissa vaaleissa tulevat valituiksi eniten ääniä saaneet. Tasatulokset vaaleissa ratkaistaan arvalla. Vaalit toimitetaan suljetuin lipuin, jollei kokous toisin päättä.

25 §

Puoluehallituksen tehtävänä on:

- 1) johtaa puolueen yleistä toimintaa puoluekokouksen ja –valtuuston päätösten mukaisesti, tehdä aloitteita puolueen toiminnan kehittämiseksi sekä ottaa kantaa ajankohtaisiin yhteiskunnallisiin ja kansainvälisiin kysymyksiin,
- 2) valita työvaliokunta joka toinen vuosi puoluehallituksen toimikauden alkaessa vuoden ensimmäisessä kokouksessa,
- 3) asettaa tarvittavat toimikunnat ja työryhmät sekä perustaa verkostot politiikan eri sektoreille,
- 4) valita edustajat niihin kotimaisiin ja kansainvälisiin yhteisöihin, joiden elimissä ja kokouksissa puolueella on edustus-oikeus,
- 5) päättää jäsenyhdistysten yhteisistä hankkeista,
- 6) suunnitella ja ohjata puolueen kansainvälistä toimintaa, valtiollista, maakunnallista ja kunnallista toimintaa sekä vaalivalmisteluja,
- 7) hyväksyä jäsenyhdistykset puolueeseen ja tarkastaa sekä hyväksyä niiden säännöt ja niihin tehdyt muutokset ja pitää rekisteriä kannattajajäsenistä sekä rekisteröimättömistä toimintaryhmistä. Puoluehallitus vastaa yhteistyössä piirien kanssa perusjärjestöjen jäsenten jäsenrekisterin pitämisestä. Siihen merkitään jäsenen henkilötiedot ja perusjärjestöt, joihin hän kuuluu.
- 8) ottaa puolueen palvelukseen tarpeelliset toimihenkilöt sekä määrittää heidän tehtävänsä ja sopia palkkauksesta,
- 9) päättää puolueen hyväksi tapahtuvasta varainhankinnasta,
- 10) vastata puolueen omaisuuden hoidosta ja taloudellisesta toiminnasta sekä hyväksyä puolueen talousohjesääntö,

Suomen Keskusta r.p.
Puolueen säännöt

- 11) määrätä puoluekokousten ja puoluevaltuuston kokousten paikka ja aika sekä kutsua nämä koolle ottaen huomioon puolueen sääntöjen 10, 11 ja 18 §:n määräykset,
- 12) valmistella puoluekokousten ja puoluevaltuuston kokousten ohjelma, ja tehdä esitys jäsenjärjestöjen ehdotusten pohjalta puoluehallituksen jäseniksi ja varajäseniksi
- 13) laatia puoluekokouksessa esitettäväksi esitys puolueen toiminnan päälinjoista seuraavaksi kaksivuotiskaudeksi,
- 14) valmistella puoluekokouksessa esitettäväksi selvitys puolueen taloudellisesta tilasta,
- 15) laatia ja esittää puoluevaltuuston vuosikokoukselle puolueen toimintakertomus edelliseltä vuodelta,
- 16) esittää puoluevaltuuston vuosikokoukselle tilinpäätös edelliseltä tilikaudelta sekä tilintarkastuskertomus,
- 17) esittää puoluevaltuuston syyskokoukselle seuraavan vuoden toimintasuunnitelma ja talousarvio, joka on toimitettava kokouskutsun yhteydessä puoluevaltuuston jäsenille ja piireille,
- 18) toteuttaa puoluekokousten ja puoluevaltuuston päätökset,
- 19) käsitellä jäsenjärjestöjen aloitteet sekä
- 20) hoitaa muut puolueen toimintaan liittyvät tehtävät.

26 §

Työvaliokunnan muodostavat puolueen puheenjohtaja, varapuheenjohtajat, puoluesihtööri, Keskustan eduskuntaryhmästä puoluehallitukseen valittu jäsen, Euroopan parlamentissa toimivasta Keskustan valtuuskunnasta puoluehallitukseen valittu jäsen sekä kolme (3) muuta hallituksen keskuudestaan valitsemaa jäsentä. Työvaliokunnan kokoonpanossa tulee olla sekä naisia että miehiä kumpiakin vähintään 40 prosenttia.

Työvaliokunta on päätösvaltainen, kun vähintään viisi (5) jäsentä on läsnä, puolueen puheenjohtaja tai joku varapuheenjohtajista mukaan lukien.

Työvaliokunta valmistelee puoluehallitukselle tehtävät ehdotukset ja seuraa puolue-elinten päätösten toteutumista eduskunnassa, maan hallituksessa ja puolueen omassa toiminnassa. Puoluehallitus voi myös siirtää asioita työvaliokunnan tehtäväksi.

Työvaliokunnan kokouksissa on läsnäolo- ja puheoikeus puoluevaltuuston puheenjohtajalla, Suomen Keskustanaiset ry:n, Suomen Keskustanuoret ry:n ja Keskustan Opiskelijaliitto ry:n puheenjohtajilla.

Eduskuntaryhmä

27 §

Keskustan eduskuntaryhmän muodostavat Suomen Keskusta r.p:n ehdokaslistoilta valitut kansanedustajat sekä ne kansanedustajat, jotka eduskuntaryhmä hyväksyy jäsenikseen.

Keskustan valtuuskunta Euroopan parlamentissa

28 §

Euroopan parlamentin Keskustan valtuuskunnan muodostavat Euroopan parlamentin jäsenten vaalissa Suomen Keskusta r.p:n ehdokaslistoilta valittavat Euroopan parlamentin jäsenet sekä ne jäsenet, jotka Euroopan parlamentissa toimiva Keskustan valtuuskunta hyväksyy jäsenikseen.

Osallistuminen hallitusvastuuseen

29 §

Puolue voi olla edustettuna maan hallituksessa ja tukee sitä, mikäli hallituksen ohjelma ja toiminta ovat sopusoinnussa puolueen periaatteiden kanssa.

Puolueen osallistumisesta hallitusvastuuseen neuvottelevat puoluehallituksen ja Keskustan eduskuntaryhmän nimeämät hallitusneuvottelijat. Hallitusneuvottelijoihin kuuluvat puolueen puheenjohtaja, kolme (3) varapuheenjohtajaa, puoluesihteerin ja puoluevaltuuston puheenjohtaja sekä eduskuntaryhmän puheenjohtaja ja kaksi (2) varapuheenjohtajaa. Hallitusneuvottelijoita johtaa puolueen puheenjohtaja.

Hallitusneuvottelijat esittelevät neuvotteluiden tuloksen puoluehallitukselle ja eduskuntaryhmälle. Puolueen osallistumisesta hallitusvastuuseen päättää puoluehallituksen esityksestä puoluevaltuuston ja eduskuntaryhmän yhteinen kokous, jossa jokaisella on yksi (1) ääni.

Puolueen ehdokkaat maan hallituksen jäseniksi nimetään puoluehallituksen, eduskuntaryhmän ja Euroopan parlamentissa toimivan Keskustan valtuuskunnan jäsenten yhteiskokouksessa, jossa jokaisella on yksi (1) ääni ja jota johtaa puolueen puheenjohtaja.

Puheenjohtajan valintaa koskeva neuvoa-antava jäsenäänestys

30 §

Puolueen puheenjohtajan valinnasta voidaan puoluehallituksen päätöksellä järjestää neuvoa-antava jäsenäänestys. Äänioikeutettuja jäsenäänestyksessä ovat 15 vuotta täyttäneet puolueen perusjärjestöjen henkilöjäsenet.

Neuvoa-antavaan jäsenäänestykseen voi puolueen perusjärjestö esittää ehdokkaaksi yleisen kokouksensa päätöksellä 18 vuotta täyttäneen puolueen jäsenen. Ehdokkaana ei voi olla henkilö, joka on toisen puolueen jäsen. Jäsenäänestykseen puheenjohtajaehdokkaaksi nimettävällä tulee olla takanaan vähintään kymmenen Keskustan perusjärjestön yleisen kokouksen esitystä tai yhden piirin yleisen kokouksen esitys.

Äänestys suoritetaan puolueen jäsenäänestysäännön mukaisesti. Neuvoa-antavan jäsenäänestyksen voittaa henkilö, joka saa äänestyksessä eniten ääniä.

Puolueen puheenjohtajan valitsee puoluekokous.

Presidenttiehdokkaan nimeäminen

31 §

Puolueen presidenttiehdokkaan nimeää puoluekokous puoluehallituksen esityksen pohjalta.

Ehdokkaan asettamista voi edeltää esivaali, joka toimeenpannaan puoluevaltuuston hyväksymän erillisen ohjesäännön mukaisesti.

Valtiolliset vaalit

32 §

Valtiollisissa vaaleissa solmittavista vaaliliitoista sekä muusta vaaliyhteistyöstä muiden puolueiden kanssa päättää kussakin vaalipiirissä puolueen piiri puoluehallituksen esityksen pohjalta. Niissä vaalipiireissä, joissa toimii useampia kuin yksi piiri, tulee piirien yhdessä ratkaista kysymys vaaliyhteistyöstä tai vaaliliiton solmimisesta. Mikäli piirit eivät voi keskenään sopia asiasta, siirtyy lopullinen ratkaisu puoluehallitukselle.

33 §

Puolueen ehdokkaat valtiollisissa vaaleissa asetetaan kussakin vaalipiirissä salaisen ja yhdenmukaista äänestystapaa noudattavan jäsenäänestyksen pohjalta.

Mikäli vaalipiirin alueella on kaksi (2) tai useampia piirijärjestöjä, voivat ne sopia menettelystä jäsenäänestyksen toimittamiseksi ja ehdokkaiden asettamiseksi piirikohtaisen jäsenäänestyksen pohjalta. Myös piirikohtaisessa jäsenäänestyksessä tulee noudattaa salaista ja yhdenmukaista äänestystapaa. Mikäli piirit eivät pääse jäsenäänestyksen toimittamisesta sopimukseen, ratkaisee asian puoluehallitus.

Jäsenäänestys voidaan toteuttaa erillisessä äänestystilaisuudessa, postitse tai taikka tietoliikenneyhteyden tai muun teknisen apuvälineen avulla.

Jäsenäänestys ei kuitenkaan ole pakollinen, jos siihen on nimetty enintään niin monta henkilöä kuin puolueella on oikeus asettaa ehdokkaita vaalipiirissä tai piirikohtaisesti vaalipiirissä toimivien piirien keskinäisen sopimuksen mukaisesti.

Jäsenäänestyksen johtamisesta, valvomisesta ja toimeenpanosta kussakin vaalipiirissä tai piirissä määrätään tarkemmin puoluevaltuuston hyväksymässä jäsenäänestysäännössä.

Jäsenäänestyksessä on jokaisella viisitoista (15) vuotta täyttäneellä ja jäsenmaksunsa edelliseltä vuodelta suorittaneella ja kaksi (2) kuukautta ennen jäsenäänestystä asianomaiseen perusjärjestöön liittyneellä ja jäsenmaksunsa suorittaneella Suomen Keskusta r.p:n perusjärjestön jäsenellä yhtäläinen äänioikeus. Kukin äänestää vain yhden (1) perusjärjestön jäsenenä.

Oikeus esittää ehdokkaita jäsenäänestykseen on jokaisella vaalipiirissä toimivalla Suomen Keskusta r.p:n perusjärjestöllä. Jäsenäänestykseen on otettava myös ehdokas, jota vähintään viisitoista (15) vaalipiirissä toimivaan samaan perusjärjestöön tai kolmekymmentä (30) eri perusjärjestöihin kuuluvaa jäsentä on kirjallisesti piirihallitukselle tai piirin äänestystoimikunnalle esittänyt. Esityksessä voidaan esittää vain yhtä (1) henkilöä ja kukin jäsen voi yhtyä vain yhteen (1) tällaiseen esitykseen.

Piirihallitus, piirin äänestystoimikunta tai piirien yhteinen äänestystoimikunta vahvistaa jäsenäänestyksen tuloksen ja esittää sen piirin tai piirien kokoukselle.

Päätöksen valtiollisten vaalien ehdokkaiden lukumäärästä ja asettamisesta tekee kussakin vaalipiirissä piirin kokous tai sen valtuuttama piirihallitus. Milloin vaalipiirissä toimii useampia puolueen piirejä, ehdokkaita asetetaan yhteisessä jäsenäänestyksessä tai piirien jäsenäänestyksissä ääniä saaneista henkilöistä samassa suhteessa kuin puolue on saanut edellisissä kansanedustajien vaaleissa ääniä kunkin piirin alueelta. Jos piirit eivät pääse sopimukseen ehdokkaiden asettamisesta, ratkaisee asian puoluehallitus.

Ehdokkaiksi on asetettava jäsenäänestyksessä eniten ääniä saaneet henkilöt. Jäsenäänestyksen tuloksesta voidaan puoluehallituksen suostumuksella poiketa enintään yhdellä kolmasosalla (1/3) niiden henkilöiden määrästä, jotka puolue asettaa ehdokkaikseen. Tällöinkin on vähintään puolet puolueen ehdokkaista asetettava jäsenäänestyksessä eniten ääniä saaneista henkilöistä.

Suomen Keskusta r.p.
Puolueen säännöt

Muutosoikeutta käytettäessä jäsenäänestyksen tulokseen ei lueta henkilöä, jota vaalikelpoisuuden menettämisen, kieltäytymisen tai muun sellaisen syyn vuoksi ei voida asettaa ehdokkaaksi.

Jollei äänestystä 33 §:n 1 tai 2 momentin nojalla ole toimitettu, on ehdokkaiksi asetettava jäsenäänestykseen nimetyt henkilöt tai osa heistä.

Muutoin noudatetaan puolueen ehdokkaita asetettaessa puoluevaltuuston vahvistaman jäsenäänestysäännön määräyksiä.

Euroopan parlamentin jäsenten vaali

34 §

Euroopan parlamentin jäsenten vaalissa ja ehdokasasettelussa noudatetaan puoluevaltuuston hyväksymän Euroopan parlamentin jäsenten vaalia koskevan vaalijärjestyksen määräyksiä, joka turvaa kansanvaltaiset periaatteet.

Maakuntavaalit

35 §

Oikeus puolueen ehdokkaiden asettamiseen maakuntavaaleissa on puolueen piirillä tai jos maakunnassa ei tällaista ole, puoluehallituksen määräämällä maakunnassa toimivalla puolueen perusjärjestöllä.

Päätöksen maakuntavaalien ehdokkaiden lukumäärästä ja asettamisesta tekee kussakin vaalipiirissä piirin kokous tai sen valtuuttama piirihallitus. Milloin vaalipiirissä toimii useampia puolueen piirejä, ehdokkaita asetetaan yhteisessä jäsenäänestyksessä tai piirien jäsenäänestyksissä ääniä saaneista henkilöistä samassa suhteessa kuin puolue on saanut edellisissä kansanedustajien vaaleissa ääniä kunkin piirin alueelta. Jos piirit eivät pääse sopimukseen ehdokkaiden asettamisesta, ratkaisee asian puoluehallitus.

Niissä vaalipiireissä, joissa toimii useampia kuin yksi piiri, tulee piirien yhdessä ratkaista kysymys vaaliyhteistyöstä tai vaaliliiton solmimisesta. Mikäli piirit eivät voi keskenään sopia asiasta, siirtyy lopullinen ratkaisu puoluehallitukselle.

Kuntavaalit

36 §

Oikeus puolueen ehdokkaiden asettamiseen kuntavaaleissa on kunnallisjärjestöllä, kuntayhdistyksellä tai jos kunnassa ei tällaista ole, puoluehallituksen määräämällä kunnassa toimivalla puolueen perusjärjestöllä.

Ehdokkaiden asettamisesta, vaaliliitoista sekä muusta vaaliyhteistyöstä ja vaaleihin liittyvistä toimenpiteistä päätetään kunnittain kunnallisjärjestön tai kuntayhdistyksen kokouksessa tai, jos kunnassa ei tällaista ole, kunnassa toimivien perusjärjestöjen yhteisessä kokouksessa, jossa jokaisella perusjärjestön jäsenellä on yksi (1) ääni. Mikäli perusjärjestöt eivät voi keskenään sopia yhteisestä kokouksesta, antaa puoluehallitus asiassa tarvittavat määräykset.

Luottamus- ja toimihenkilöiden tehtävät

Suomen Keskusta r.p.
Puolueen säännöt

37 §

Puolueen puheenjohtaja johtaa puolueen poliittista toimintaa. Puolueen puheenjohtaja valvoo, että puolueen toimintaa johdetaan sääntöjen ja puolueohjelman hengessä sekä puolue-elinten päätösten mukaisesti.

Puheenjohtaja kutsuu puoluehallituksen koolle ja johtaa sen kokouksissa puhetta.

Puolueen puheenjohtajan ja varapuheenjohtajien vastuualueista puolueen politiikan valmistelussa päättää puoluehallitus.

38 §

Puoluesihteri johtaa puolueen käytännön toimintaa puoluehallituksen päätösten toimeenpanemiseksi. Puoluesihteri on puoluetoimiston esimies. Hän pitää yhteyttä piireihin, sisärjestykseen ja muihin puolueen jäsenyhdistyksiin. Puoluesihteri tekee puoluehallitukselle esityksiä puolueen toimintaa koskevissa kysymyksissä.

39 §

Puolueen taloutta hoitaa puoluehallituksen nimittämä puoluesihterin alainen toimihenkilö puoluehallituksen hyväksymän talousohjesäännön mukaan.

40 §

Tilintarkastajat tarkastavat puolueen tilikauden kirjanpidon, tilinpäätöksen, toimintakertomuksen sekä hallinnon ja antavat tilintarkastuskertomuksen puoluehallitukselle viimeistään kaksi viikkoa ennen sitä kokousta, jossa tilinpäätös on esitettävä vahvistettavaksi. Puolueen tilintarkastajat voivat suorittaa tarkastuksia puoluehallituksen luvalla Suomen Keskusta r.p.:lle suunnattua puoluetukea saavissa organisaatioissa.

Puolueen tilikausi on kalenterivuosi.

Yleisiä määräyksiä

41 §

Puolueen nimen kirjoittavat puolueen puheenjohtaja, varapuheenjohtajat, puoluesihteri sekä puoluehallituksen määräämä henkilö, aina kaksi (2) yhdessä.

42 §

Puolueen puolesta kantaa ja vastaa puoluehallitus.

43 §

Puolueella on oikeus ottaa vastaan lahjoja ja testamentteja, omistaa ja hallita kiinteää ja irtainta omaisuutta sekä asianomaisella luvalla harjoittaa julkaisutoimintaa, matkailu-, kioski- ja ravintolatoimintaa sekä muuta elinkeinotoimintaa, joka liittyy tarkoituksen toteuttamiseen tai jota on pidettävä taloudellisesti vähäisenä.

44 §

Muutoksia näihin sääntöihin voidaan tehdä, jos varsinaisessa puoluekokouksessa tai sääntöjen muutosta varten kutsutussa ylimääräisessä puoluekokouksessa muutosehdotus hyväksytään vähintään kahden kolmasosan (2/3) enemmistöllä äänestyksessä annetuista äänistä ja esitys on sitä ennen käsitelty puoluevaltuuston kokouksessa.

Ehdotuksen puolueen sääntöjen muuttamisesta voi tehdä puoluehallitus tai puolueen jäsenyhdistys, jonka tulee toimittaa kokouksensa päätöksen mukainen kirjallinen esitys puoluehallitukselle viimeistään kaksi (2) kuukautta ennen sitä puoluevaltuuston kokousta, jossa muutosehdotus halutaan käsiteltäväksi. Puoluehallitus saattaa muutosehdotuksen viimeistään yhtä (1) kuukautta ennen puoluevaltuuston kokousta piirien tietoon ja esittää sen puoluevaltuustolle.

Puolueen purkaminen

45 §

Jos puolue päätetään purkaa, on sen omaisuus luovutettava puoluekokouksen päätöksen mukaisesti jollekin puolueen periaatteiden mukaista valtiollista toimintaa harjoittavalle tai yleistä kansanvalistustyötä tekeväälle rekisteröidylle yhdistykselle.

46 §

Päätös puolueen purkamisesta on tehtävä kahdessa (2) sitä varten koolle kutsutussa puoluekokouksessa vähintään kahden kolmasosan (2/3) äänten enemmistöllä äänestyksessä annetuista äänistä kummallakin kertaa.